The Gemara cites another incident in which a Heavenly voice reprimanded Saul:

וּבְשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ שָׁאוּל לְדוֹאֵג – And when Saul said to Doeg: "סֹב אַתָּה וּפְגַע בַּכֹּהֲנִים" – ***"You circle around and slay the Kohanim!"***[22] **יָצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ – a Heavenly voice emanated and said to him:** "אַל־תִּרְשַׁע הַרְבֵּה" – ***"Be not overly wicked."***[23]

The Gemara draws a comparison between the sins of Saul and David:

אָמַר רַב הוּנָא – Rav Huna said: כַּמָּה לֹא חָלֵי וְלֹא מַרְגִּישׁ גַּבְרָא דְּמָרֵיהּ סַיְיעֵיהּ – How spared from sickness and worry is the person whose help is his Master in Heaven! **שָׁאוּל בְּאַחַת וְעָלְתָה לוֹ – Saul erred in one sin, and it was reckoned against him, דָּוִד בִּשְׁתַּיִם וְלֹא עָלְתָה לוֹ – whereas David erred in two sins, and it was not reckoned against him.**[24]

The Gemara identifies the sin of Saul to which Rav Huna referred:

שָׁאוּל בְּאַחַת – "Saul erred in one sin." מַאי הִיא – What was it? מַעֲשֵׂה דְּאָגָג – The incident of Agag. Against God's orders, Saul spared the life of Agag, king of the Amalekites.[25]

The Gemara asks:

וְהָא אִיכָּא מַעֲשֵׂה דְּנוֹב עִיר הַכֹּהֲנִים – But there was also the incident of Nov, the city of Kohanim.[26] Why did Rav Huna mention only one sin (namely, the sin of sparing Agag), and not the sin of Nov as well?

The Gemara answers:

אָמַעֲשֵׂה דַּאֲגָג כְּתִיב – Regarding the incident of Agag, it is written: "נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שָׁאוּל לְמֶלֶךְ" – [God said:] ***I regret that I made Saul king.***[27] Since this was said immediately after the incident of Agag, and before the incident of Nov, it is evident that the sin of sparing Agag sufficed on its own to warrant the ultimate punishment – the loss of the monarchy.[28] Therefore, it was not necessary for Rav Huna to mention any other sin but that one.

The Gemara now identifies the two sins of David to which Rav Huna referred:

דָּוִד בִּשְׁתַּיִם – "David erred in two sins." מַאי נִינְהוּ – What were they? דְּאוּרִיָּה וַהֲסָתָה – The incident of Uriyah[29] **and the incident of incitement** (i.e. when David was incited to take a census of Israel).[30]

The Gemara asks:

וְהָא אִיכָּא נַמִּי מַעֲשֵׂה דְּבַת שֶׁבַע – But there was also the incident of Bathsheba![31]

The Gemara answers:

הָתָם אִפְּרַעוּ מִינֵּיהּ – In that case, punishment was exacted from him, דִּכְתִיב – as it is written: "וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבַּעְתָּיִם" – ***And he shall pay fourfold for the ewe*** [a metaphor for Bathsheba].[32]

NOTES

that mercy will result in cruelty for other people (*Meiri*). [Though Agag was eventually killed, he fathered a child in the interim, from whom Haman was descended (*Megillah* 13a). As related in the Book of *Esther*, Haman sought to kill the entire Jewish people and was prevented from doing so only by a miracle.]

22. *I Samuel* 22:18. Saul, believing that David posed a threat to his kingship, sought to kill David. In his flight from Saul, David came upon the town of Nov, where a community of Kohanim lived. He told the inhabitants that he was carrying out a secret mission for the king. The Kohanim believed his story and gave him provisions and arms. Saul's chief servant, Doeg, witnessed this incident and subsequently slandered the Kohanim to Saul. He told Saul that they had aided David although they knew him to be Saul's enemy. Saul thereupon ordered that the Kohanim of Nov be put to death (Chs. 21,22 ibid.).

23. *Ecclesiastes* 7:17.

24. One who has God's support can be confident that no misfortune will befall him. [That is, he has no grounds for concern that he will be punished to the degree that his sins apparently warrant (see Gemara further).] This lesson is borne out by contrasting God's treatment of Saul and David. Saul committed only one sin and God penalized him with death on account of it, thereby abolishing his dynasty forever. On the other hand, David committed two sins and yet he was not punished for either one [to that extent] (*Rashi*).

The commentators endeavor to explain why David was treated more favorably than Saul. *Meiri* emphasizes that every person is rewarded and punished in accordance with his deeds. However, God's reasons and methods are not known to us. Although we might see a person receive a reward or punishment he does not seem to deserve, that does not provide

27. *I Samuel* 15:11.

28. I.e. the monarchy would not be transferred to his descendants (see *Tos. Yeshanim, Tos. HaRosh* and *Ritva*; cf. *Sfas Emes* and *Hagahos Yavetz*).

29. King David arranged for Uriyah the Hittite (the husband of Bathsheba) to be sent to the forefront of the battlefield, where he was slain, as recounted in *II Samuel* Ch. 11 (see Gemara further).

The Gemara in *Shabbos* (56a) derives from Scripture that David was not punished for his treatment of Uriyah (see *Maharsha* ibid.; see also ... guilty of murder, because

התם איפרעו איפרעו מיניה. מיהו מגא לן דלא הוה אותו פירעון נמי בשביל אוריה יש לומר מדלא כתיב אלא ואת הכבשה ישלם ועוד דכתיב ארבעתים דהיינו עבירה אחת דהיינו גילוי עריות דאי אשתרייה אגילוי עריות דבת שבע ואשפיכות דמים דאוריה נענש בילד אמנון ותמר ואבשלום אם כן לא שילם ארבעתים: **ששה** חדשים נצטרע דוד וכו'. מיהו לי אי"ל שילם יותר מארבעתים ועוד דילמא מאי דנצטרע היינו בשביל מעשה דאוריה אי נמי אם נצטרע בשביל בת שבע מיהו דהך מאיך דילד אמנון ותמר ואבשלום בשביל אוריה ונענש דלא נענש בשביל אוריה וי"ל מדכתיב ואותו הרגת בחרב בני עמון ודרשינן בפרק ב' דקידושין (דף מג.) מה חרב בני עמון אי אתה נענש עליו אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו ומה שהקשיתי א"כ הוה ליה טפי מארבעתים דילמא דאמנון ותמר כחד חשיב להו אי נמי דתמר ומה שנצטרע כחד חשיב להו דלא דמו לאסורי דילד ודאמנון ודאבשלום שמתו אבל דתמר לא הוה מיתה ועוד דבת יפת תואר היתה ומה שנצטרע שהם מתים כיון שנתרפא לא הוה שקול כי הכך להכי איכא למימר דהכך תרתי חד חשיב להו: **והאמר** רב קיבל דוד לשון הרע. הא דלא פריך נמי מהא דמעשה שאמר שירה על מפלתו של שאול כדאיתא פרק אלו מגלחין (מו"ק דף טז:) שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני וי"ל הסיה כשגגה חשיב ליה דכתיב שגיון לדוד לפי שאין אדם נתפס על צערו שהיה שאול רודפו:

שפיס

או דילמא. לסמיכה לפת פסטונה למונה נקיט להו לבד מיקוד וקוכב שהוא שם קדש לסמיכה גגו: ותימנינהו לדידהו. לגלגלתם: בבזק. לשון שברי חרסים נטל כל אחד ואחד חרס והשליך לפניו ומנו החרסים: ויפקדם בטלאים. צוה לקחת כל אחד טלה מצאן המלך וכלו למרכב ומנו הטלאים:

או דילמא בר מאמה יסוד ואמה סובב תיקו: ואם היו שניהן שוין הממונה אומר להם הצביעו וכו': תנא הוציאו אצבעותיכם למנין ונימנינהו לדידהו מסייע ליה לרבי יצחק דאמר רבי יצחק אסור למנות את ישראל אפילו לדבר מצוה דכתיב ויפקדם בבזק מתקיף לה רב אשי ממאי דהאי בזק לישנא דמיבזק הוא ודילמא שמא דמתא הוא כדכתיב וימצאו אדוני בזק אלא מהכא וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים אמר רבי אלעזר כל המונה את ישראל עובר בלאו שנאמר והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד רב נחמן בר יצחק אמר עובר בשני לאוין שנאמר לא ימד ולא יספר אמר רבי שמואל בר נחמני ר' יונתן רמי כתיב והיה מספר בני ישראל כחול הים וכתיב אשר לא ימד ולא יספר לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום רבי אמר משום אבא יוסי בן דוסתאי לא קשיא כאן בידי אדם כאן בידי שמים אמר רב נהילאי בר אידי אמר שמואל כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור מתעשר מעיקרא כתיב ויפקדם בבזק ולבסוף כתיב ויפקדם בטלאים ודילמא מדידהו א"כ מאי רבותא דמילתא וירב בנחל אמר ר' מני על עסקי נחל בשעה שאמר לו הקב"ה לשאול לך והכית את עמלק אמר ומה נפש אחת אמרה תורה הבא עגלה ערופה כל הנפשות הללו על אחת כמה וכמה ואם אדם חטא בהמה מה חטאה ואם גדולים חטאו קטנים מה חטאו יצאה בת קול ואמרה לו אל תהי צדיק הרבה ובשעה שאמר לו שאול לדואג סוב אתה ופגע בכהנים יצאה בת קול ואמרה לו אל תרשע הרבה אמר רב הונא כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה שאול באחת ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו שאול באחת מאי היא מעשה דאגג והא איכא מעשה דנוב עיר הכהנים אמעשה דאגג כתיב נחמתי כי המלכתי את שאול למלך דוד בשתים מאי נינהו דאוריה והסתה והא איכא נמי מעשה דבת שבע התם אפרעו מיניה דכתיב ואת הכבשה ישלם ארבעתים ילד אמנון תמר ואבשלום התם נמי ... ה' דבר (בעם מן הבוקר) ועד עת מועד התם לא אפרעו מגופיה התם אפרעו מגופיה דאמר רב יהודה אמר רב ששה חדשים נצטרע דוד ופרשו ... שכינה דכתיב ישובו לי יראיך וידעי עדותיך וכתיב השיבה לי ששון ... להד' כשמואל דאמר לא קבל דוד להד' ולרב נמי דאמר קבל דוד להד' ... רב יהודה אמר רב בשעה שאמר לו דוד למפיבושת אמרתי אתה וצי... בת קול ואמרה לו רחבעם וירבעם יחלקו את המלכות בן שנה שאול שנה שלא טעם טעם חטא מתקיף לה רב נחמן בר יצחק ואימא ובצואה אחויאו ליה לרב נחמן סיוטא בחלמיה אמר נעניתי לכם עצמו... סיוטא בחלמיה אמר נעניתי לכם עצמות שאול בן קיש מלך ישראל א... מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול מפני שלא היה בו שום דו... רבי שמעון בן יהוצדק אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה ש... שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחוריך אמר רב יהודה אמר רב מפני מ... כבודו שנאמר ובני בליעל אמרו מה יושיענו זה ויבזהו ולא הביאו לו מנח... נחש העמוני ויחן על יבש גלעד וגו' ואמר רבי יוחנן משום ר' שמעון

כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. כמה מזון ותוכחות ואין צריך לתוכחת ולצער מכל לשה מי שהקב"ה בעזרו שהרי מלכו שאול נכשל באחת ועלתה לו לרעה נקוטלו מיתה לבטל מלכותו ודוד נכשל בשתים ולא עלתה לו לרעה: דאוריה והסתה. שהוסתה למנות את ישראל בסוף ימיו וגרם לבא עליהם דבר: דבת שבע. שבא עליה: ילד. בנה הראשון: לשון הרע. על מפיבושת מפי ציבא: האי אפרעו מיניה. מיתה במלחמה הוא הפקידו למלך מלכותו והוא נפסק מלכות: סיוטא. מלאכי פחד מבהילים אותו: לא נמשכה. לאורך ימים: שלא היה בו שום דופי. משפחה ויחגאו המלכים היחלאים מזרעו על ישראל אבל דוד מרות המואביה באה: קופה של שרצים. דופי משפחה: כנבש שאול. לבא לידי דבר שעליו ניטל ממנו מלכות: מפני. שמתחילת מלכותו מחל על כבודו וגילה על עצמו שאינו כדאי למלוך: וכתיב ויעל נחש העמוני. ומסקנא דמילתא שאמרו ישראל מי האומר שאול ימלוך עלינו במחיה תנו (א) (את) האנשים ונמיתם והוא אמר לא יומת איש היום הזה: שאינו